

מאמר

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

ע"פ פנימיות התורה
מהדורה מורחבת עם הוספות

מתוך המהדורה החדשה
של סדרת הספרים
"סוד החשמל"
שעומדת לצאת בקרוב

מה מיוחד בארץ ישראל יותר משאר ארצות.
מדוע רבי אבא נישק את הסלעים של עכו.
מדוע ר' חייא התגלגל על העפר של טבריא.
מדוע האדמה בארץ ישראל יותר כבדה משאר ארצות.
מדוע האויר של ארץ ישראל מחכים.
מדוע בארץ ישראל הקרקע חוזרת לבעלים ביובל.
מדוע ארץ ישראל נתנה לבני ישראל.

ירושלים תש"ע

ניתן להשיג חוברת זו וחוברת צניעות האשה ללא תשלום בכתובות המופיעות מעבר לדה
כמו"כ ניתן להשיג חוברת פתח לסידור הרש"ש וסוד החצי - 5 ש"ח

המעוניינים לרכוש את המהדורה החדשה של סדרת הספרים
'סוד החשמל' שעומדת לצאת אי"ה בקרוב, ישאירו הודעה
בתא קולי 057-3109982.

הנרשמים מראש יקבלו בלי נדר את הספרים 4 כרכים
במחיר 80 ש"ח בלבד [אין צורך לשלם מראש].

המעוניינים לתרום או להנציח, ישאירו הודעה בתא הקולי הנ"ל.

ניתן להשיג את החוברת ללא תשלום:

בירושלים משפחת פיש רחוב גבעת שאול 30

משפחת פיש רחוב גבעת משה 12 טל: 025373351

בבני ברק משפחת פיש רחוב קוטלר 21 טל: 036188995

המעוניינים לקבל את החוברת או את העלונים שיוצאים
מזמן לזמן בדואר אלקטרוני, ישלחו הודעה לכתובת

המייל: fish@neto.net.il

©

כל הזכויות שמורות

הארות על החוברת נא לשלוח רק בכתב לפי הכתובת:

יקותיאל פיש

רחוב גבעת שאול 30 ירושלים.

פקס: 073-7254480

סדר ועימוד – "חמד" מ. מן 02-6516515

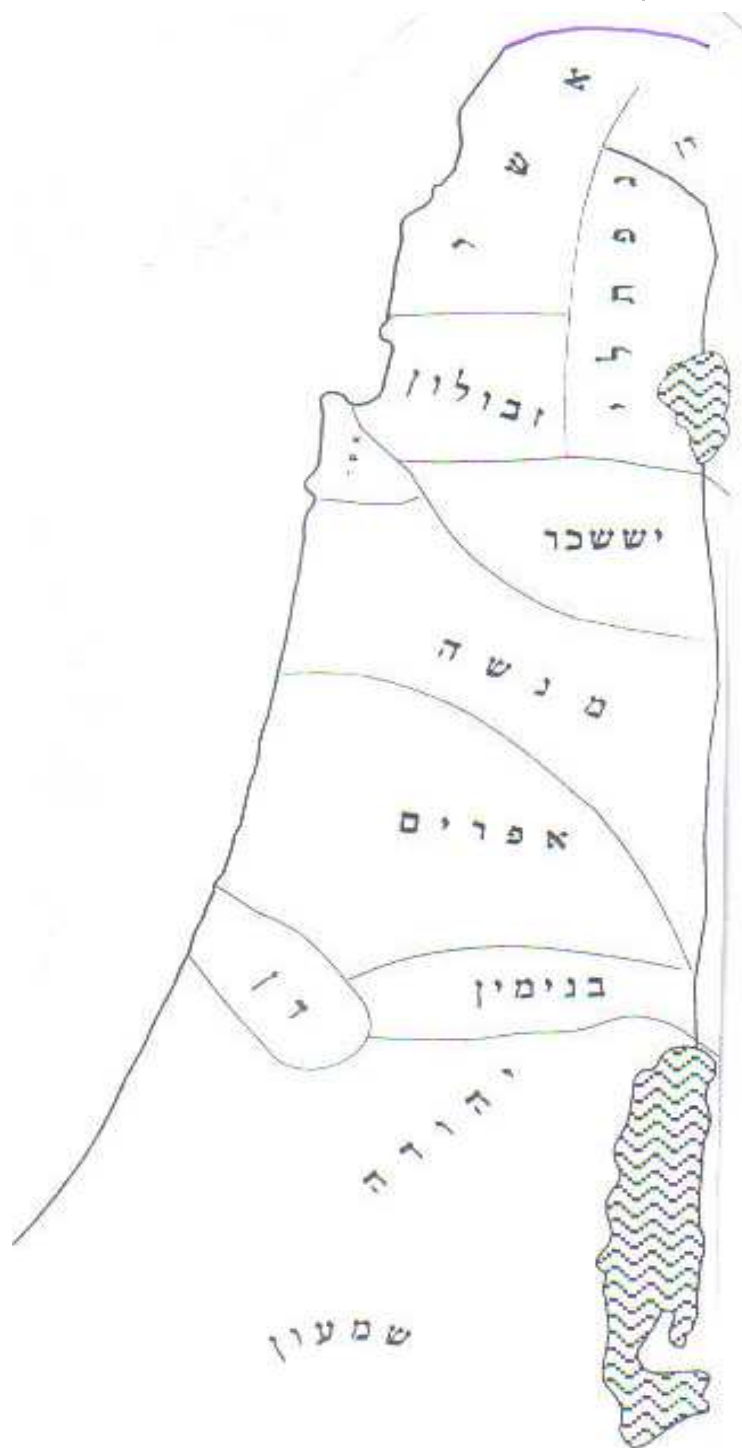
"וראש עפרות תבל" זו ארץ ישראל

ראש העפר שבעולם, ובראש כלול כל הגוף. וכן מצינו בגמ' (סנהדרין לח): **אדם הראשון גופו מבבל וראשו מארץ ישראל, ואיבריו משאר ארצות.** ורואים שהראש של אדם הראשון נלקח מארץ ישראל.

נראה דאפשר לראות צורת ראש הפונה לכיוון הים בצורת מפת ארץ ישראל. אזור חיפה נראה במפה כמו פה, [חיפה אותיות חי פה], צפונה מזה באזור ראש הנקרה נראה כמו חטם, צפונה מזה בנחלת אשר בתוך שטח לבנון יש שקע בצורת עין, ובכללות כל הארץ נראית כזקן היורד על פי מדותיו, דארץ ישראל היא בחינת ראש, וצורה זו השתלשלה בגשמיות הארץ. ונראה דלכן רואים את הפה בצורת פה פתוח, דארץ ישראל בכללותה היא מלכות שמשפיעה דרך הפה כדבארנו במאמר 'השלחן פה', והפה פתוח לרמז על השפעת המלכות. וכן פה פתוח מרמז על קבלת השפע במקום זה שהיה נחלת זבולן שמקבלת את שפע הים. [המפות מתוך ספר 'שבטי נחלתך'].

מצינו בגמ' (יומא פא:) **אין ארץ ישראל חסרה כלום שנאמר "לא תחסר כל בה".** פשטות פונת הגמ' שבארץ ישראל יש את כל סוגי הפרות וירקות, נראה להוסיף שבארץ ישראל יש גם את כל סוגי הקרקע שבעולם, וכן אפשר לראות בגשמיות, שאף שהארץ קטנה בשטחה יש בה את כל סוגי הקרקע כדגמת הרים, עמקים, שפלה, אגמים, ימים, הרים גבוהים, מדבר וכו'. דארץ ישראל היא תכלית בריאת העולם, וממנה נברא כל העולם, דהעולם נברא בשביל ישראל שיעסקו בתורה בארץ ישראל, ומן הראוי שיהיה בה קצת מפל מיני הקרקעות שבעולם, וכן מפל מיני הפרות וירקות שבעולם. וכן מובא ב'ספרי' (עקב לו) **"תבל" זו ארץ ישראל, ולמה נקרא שמה תבל, שהיא מתבלת בכל שאר ארצות, יש בזו מה שאין בזו, אבל ארץ ישראל אינה חסרה כלום.**

וכן מובא ב'ספרי' (עקב) **"וראש עפרות תבל" זו ארץ ישראל.** ורואים שארץ ישראל היא

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

כתוב (בראשית יג, א) "כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח, ומובא ברש"י שם "הוא ים המלח", אחר זמן נמשך הים לתוכו ונעשה ים המלח, משמע שבאותו זמן עדין לא היה שם ים המלח. וכן התרגום מתרגם שם הוא אתר ימא דמלחא, הינו המקום של ים המלח. אבל עדין לא היה שם ים המלח עצמו. וכן מובא ברבנו בחיי (בראשית יד, י) "הוא ים המלח", שבעונם נעשה אותו העמק מים מלוחים. נראה דכל המציאות של ים המלח נוצרה לאחר הפיכת סדם, כשהיה המעשה של לוט ובנותיו שמשם יצא שרש דוד המלך, והתחיל להתנוצץ אור המלכות בעולם. בין שים המלח מסמל את רחל שהיא בסוד מלכות, כשהוציאו את נשמת דוד שהיתה טמונה בסדם, נוצר במקום ים המלח המסמל את המלכות.

כתוב (במדבר לד, א) "והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה". וכתוב (שם יב) "וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב".

וכן האדמה שמתחברת לים כנרת מרמזת על השקע שבערף במקום הקשר של תפלין ששם מקום עמידת הנוק' פיזוע. וים כנרת עצמו מסמל את הנוק' כמובא בלק"ת להאריז"ל (עקב ע' רמח). וכן הירדן הנמשך מהכנרת הוא בחינת יסוד נוק' כמובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (דברים ע' וסד) לכן הוא עומד כנגד האחור במקום עמידת הנוק'.

ויתכן שהכנרת וים המלח הם בסוד שתי הנקבות שנולדו דבקים אחור באחור לאדם הראשון בסוד רחל ולאה, כמובא ב'שער מאמרי רז"ל' להאריז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו). דמצינו בזהר (ויחי רמא:) שים המלח מסמל את רחל. וכן רואים שהכנרת היא מים מתוקים המרמזים על המים העליונים בסוד לאה, וים המלח המים מלוחים המרמזים על המים התחתונים בסוד רחל, כדבארנו במאמר 'חשמל צדיק'.

וכן מובא בספר 'מגלה עמקות' (אופן סט) שירדן אותיות ירד נ', דהירדן ירד ונמשך וכן מובא בספר 'מגלה עמקות' (אופן סט) שירדן אותיות ירד נ', דהירדן ירד ונמשך מהנ' שערי בינה, ולאה היא בחינת בינה.

מובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל
 (שופטים שנט) "ואולם לוז שם העיר
 לראשונה", פרוש שמה של לאה
 הראשונה שהיא לאה שבאצילות,
 נקרא לוז. ונקרא שם זה, לפי
 שפירשו חז"ל שיש עצם אחד
 במקום הנחת קשר של תפלין
 שאינו מתקרב לעולם, וממנו
 מתגדל גוף האדם לעתיד לבא,
 והעצם זה נקרא לוז. ולפי שלא
 היא מאחורי ז"א, במקום הנחת
 קשר של תפלין, לזה נקראת לוז.
 ורואים שהאריז"ל מקשר את לאה
 שבארנו שהיא נרמזת בכנרת, לעיר
 לוז ולעצם הלוז, והאריז"ל מוסיף
 שמה של לאה הוא לוז. וכן מובא
 ברמח"ל (אוצרות רמח"ל ע' רנא) שהכתל
 המערבי הוא בחינת לוז שבבית
 המקדש, וגם כאן רואים שלוז קשור
 עם בחינת הנקבה, דכתל המערבי
 הוא מקום השכינה שהיא בחינת
 נקבה שמקומה במערב.
 מצינו בגמ' (מגילה ו.) ולמה
 נקרא שמה "טבריא", שיושבת
 בטבורה של ארץ ישראל. וטבור
 מסמל את החבור של הולד לאמא,
 שהיא בחינת לאה, בחינת בינה.

רואים שהתורה מתחילה את מקום
 הגבולות של ארץ ישראל מים המלח,
 ומסיימת בים המלח. ומבאר לדברינו
 כיון שים המלח מסמל את המלכות
 שהיא בחינת סוף והתחלה, מתחילים
 ומסיימים בים המלח, וכן ארץ ישראל
 בכללותה היא בחינת מלכות.

מצינו בגמ' (סוטה מו.) תניא היא
 לוז שצובעין בה תכלת, בארנו
 לעיל במאמר 'חשמל סלם' שמקום זה
 הוא כנגד עצם הלוז שבחוט השדרה.
 ומצינו בזהר (שלח קעה:) זו התכלת
 היא סוד של דוד המלך, הגון שלה
 יוצא מדג שהולך בים כנרת. ולפי
 דברינו הכנרת נמצאת כנגד בחינת
 עצם הלוז. כמובא בלקוטי הש"ס
 להאריז"ל (ר"ה) בחינת עצם הלוז
 שהיא גיד שבערף. ואם נאמר
 שצבעו את התכלת בסמיכות מקום
 לכנרת שממש לקחו את זה, יוצא
 שהעיר לוז היא בסמיכות מקום
 לכנרת ששם בחינת עצם הלוז. וכן
 מצינו בזהר (תרומה קנב.) שהעיר לוז
 היא מקום שיש בו חיים טובים
 בגשמיות, וים כנרת משפיע מים
 ופרות מתוקים, כמובא בגמ' (מגילה ו.)
 ולמה נקרא שמה כנרת דמתיקי
 פירא כקלא דכינר.

מִשְׁרֵשׁ לָאָה הַמְּסַמְּלֵת אֶת הַמְּלָכוֹת
הָעֲלִיּוֹנָה כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאמְרֵי חֲנָכָה.

מוֹבָא בְּרַמ"ע מִפְּאֲנוֹ (יוֹנָת אֵלֶם א, י')

כְּשֵׁם שֵׁישׁ לֹזֵז לַגּוֹף יִשְׁנוּ גַם כֵּן
לְנַפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה, וּמִמֶּנּוּ יִקַּח
לְחֶלֶק חֲבֵרוֹ בְּהִבְרָאוֹ. וְהִנֵּה לֹזֵז
בְּגִי' חֵלָה, שְׂזֵמֵן הִרְמֵתָה
מִשְׁתַּגְּלָגֵל בְּחַטִּים. נִרְאָה דִּישׁ כְּאֵן

רְמֵז שְׂכֵשֵׁם שְׁתַּחֲוֵית הַמֵּתִים תִּהְיֶה דֶרֶךְ
הַלּוֹז, כִּךְ סוּד הַגְּלָגוּל בְּעוֹלָם הַזֶּה
נִעֲשֶׂה דֶרֶךְ הַלּוֹז שְׁנוֹתָן כֹּחַ לְנַפְשׁ רוּחַ
נִשְׁמָה לְהַתְּגַלְּגֵל. וְלָכֵן לֹזֵז בְּגִימְטְרִיא
חֵלָה שְׂמִפְרִישִׁים אוֹתָהּ כְּשִׁמְתַּגְּלָלֵת
בְּחַטִּים, לְרִמְזוֹ שְׂמִשְׁתַּמְשִׁים בְּלֹז
לְצַדֵּךְ הַגְּלָגוּלִים. וְלִפִּי זֶה נִרְאָה לְבָאֵר
אֶת הִירוֹשָׁלַיִם (שְׁבִיעִית יב): רַבִּי חִיָּא

בַּר בָּא מִתַּעְגֵּל בְּהֵדָא אֱלִיסוֹס
דְּטַבְרַיָּא. וּמִבְּאֵר הַפְּנֵי מִשְׁה' מַחֲזוֹ
שֶׁל טַבְרַיָּא הַנִּקְרָא כּוֹ, וְהִיא
מִתַּעְגֵּל עֲצָמוֹ עַל הָאָרֶץ מִפְּנֵי

חֲבוּב קִדְשֵׁת הָאָרֶץ. נִרְאָה דְרַבִּי חִיָּא
הִיָּתָה לוֹ כְּוֹנָה עֲמוּקָה לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ
תִּקּוּן שְׁלֵא יִצְטָרֵךְ לְבֵא בְּגִלְגוּל, לָכֵן
הוּא הַתְּגַלְּגֵל עַל הָאֲדָמָה בְּטַבְרַיָּה
שְׂשֵׁם בְּחִינַת הַלּוֹז, כִּיּוֹן שְׁהַגְּלָגוּלִים
נִעֲשִׂים דֶּרֶךְ הַלּוֹז, וּבְזֶה שֶׁהוּא מִתְּגַלְּגֵל
עַל הַלּוֹז הוּא יוֹצֵא יְדֵי חוֹבַת גְּלָגוּל.

כְּמוֹבָא בְּלִק"ת לְהָאֲרִיז"ל (תְּשׂא ע' קֹסֶה)
אֲמַנְם כְּבָר יִדְעַת כִּי בְּאָדָם יֵשׁ ב'
נִקְדוּת, אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, וְלִמְעַלָּה
הֵימָנוּ נִקְדַּת הַטְּבוּר, וְהַתְּחַתּוֹן
הוּא לְמַטָּה בִּיסוּד, וְהָעֲלִיּוֹן הוּא
לְמַעַלָּה בְּבִינָה. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵ צִיּוֹן
וְעַרְיָה מִהֵרָה"ג ר' מֹשֶׁה וּוּלְפִסְאֵן
שְׁלִיט"א שֶׁר' עֲקִיבָא נִקְבֵר בְּטַבְרַיָּה
כִּיּוֹן שֶׁהוּא מִשְׁרֵשׁ בִּינָה.

מוֹבָא בְּסִפְרֵ אֲבִי אִישׁ חִי' (שְׁנָה שְׁנִיָּה

וִיצֵא) כְּתָבוּ הַמְּקַבְּלִים יֵשׁ עֲצָם
בְּאָדָם שְׂאִינוֹ נִהְיֶה מִשׁוּם אֲכִילָה,
אַלָּא רַק מִן סַעְדָּה רְבִיעִית דְּמוֹצָאֵי
שְׁבֵת, וְעֲצָם זֶה נִשְׂאָר קִים בְּקַבְר
וְאִין שׁוֹלֵט בּוֹ רַקְבוֹן, וְהוּא נִקְרָא
נִסְכּוּי, וְגַם נִקְרָא לֹזֵז. רוֹאִים שְׂעֲעָם
הַלּוֹז נִהְיֶית מִסַּעְדָּתָא דְדוּד מְלִכָּא
מִשִּׁיחָא. וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ דְעֲצָם הַלּוֹז
הֵיא בְּסוּד יָם כְּנַרְת הַמִּתְקַשֵּׁר לְדוּד
הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹבָא בְּזֵהָר שְׁהַבְּאֵנוּ לְעִיל
(שְׁלַח קַעֲה): זוֹ הַתְּכַלֵּת הֵיא סוּד שֶׁל

דוּד הַמֶּלֶךְ, וְהַגּוֹן שְׁלֵה יוֹצֵא מִדָּג
שְׁהוֹלֵךְ בַּיָּם כְּנַרְת, וְעַל כֵּן כְּנוֹר
שֶׁל דוּד מְנַגֵּן מֵאֲלִיו. דְדוּד הַמֶּלֶךְ
מִשְׁרֵשׁ גַּם בְּלָאָה וְגַם בְּרַחֵל, מִצַּד
הַמְּלָכוֹת הוּא שֵׁיךְ לְרַחֵל הַמְּסַמְּלֵת אֶת
הַמְּלָכוֹת, וּמִצַּד שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ הוּא

והוסיף הרה"ג ר' חיים גרוסמן שליט"א שבמקום הראש היתה נחלת אשר אותיות ראש.

ועוד יוצא לדברינו שהרי הלבנון נמצאים במקום שהוא בחינת המלכות, ששם מקום החכמה והבינה. ומובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר (ח"י שרה קלב.) שלבנון נוטריקון ל"ב נתיבות חכמה, נו"ן שערי בינה, לרמז שלבנון מסמלת את ספירות החכמה והבינה, וכן יתכן שהשתלשל בגשמיות השם של העיר קרית שמונה שלפי המפה שם נמצאת בחינת האזן, דאזן היא בחינת בינה ומספר שמונה מרמז על הבינה.

מצינו בזהר חדש (תשא נד:) "שמן מחלמיש צור" זה המקום העליון מקום שיצחק נמצא. ומבאר ה'מתוק מדבש' "צור" הוא מקום שיצחק שורה שם ומשרש בו, והינו הגבורה ששרשה מן הבינה. רואים שצור מסמל את הבינה והכתוב מרמז שהשמן והחכמה באים דרך עולם הבינה שנקרא צור. ולפי דברינו העיר צור נמצאת במקום המח ששם החכמה והבינה.

ולפי דברינו יוצא שירושלים ובית המקדש נמצאים במקום שהוא בבחינת בין הכתפים, וכן כתוב על בית המקדש (דברים לג, יב) "ובין כתפיו שכן". וכן שכם נמצאת בחלק העליון של הכתפים, ופרוש המלה שכם הוא כתף, כמו שכתוב (בראשית ט, כג) "וישימו על שכם שניהם". והוסיף הרה"ג ר' אהרן לב שליט"א שמשכן שילה שהיה בנחלת אפרים נמצא לפי דברינו במקום הצואר, ומצינו שמשכן שילה נמשל לצואר, כמובא ברש"י (בראשית מה, יד) "ובנימן בכה על צואריו" על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב. ובשפתי חכמים' שם מבאר שרש"י למד זאת מהמלה "צואריו".

וכן רואים לפי דברינו שבחלק העליון של הזקן נמצאות נחלות מנשה ואפרים, ותחתיהן נחלת בנימין, ותחתיה נחלת יהודה. ובארנו במאמר 'חשמל אות' שהשפעת היסוד הנרמזת בזקן, עוברת משבט יוסף לשבט בנימין, ומבנימין ליהודה. והוסיף הרה"ג ר' אברהם אשר שליט"א שהקשר של תפלין של ראש נמצא בנחלת נפתלי אותיות תפלין.

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

הנעלם מן שדי ויעלה ת"ק. נראה דהתפשטות העולם במספר ת"ק שהוא המלוי של שם שד"י מרמז על בריאת ארץ ישראל, דארץ ישראל היא בסוד ראש שהוא בגימטריא ת"ק, ובבריאת הארץ נכלל ממילא כל העולם, כמובא בזהר חדש (רות צג.) ההיא נקודא היא מקומו של עולם ומשם נתפשטה הארץ לכל רוחתיה. וכן מצינו בגמ' (נדה כה.) אבא שאול אומר, תחלת ברייתו של ולד מראשו.

מצינו שארץ ישראל נקראת ארץ צבי, כמו שכתוב (ירמיה ג, יט) "ארץ חמדה נחלת צבי". וכן (יחזקאל כ, טו) "צבי היא לכל הארצות". ומבאר לדברינו דצבי הוא בחינת ראש, כמו שאומרים בשיר הכבוד נוה הצדק צבי תפארתו יעלה נא על ראש שמחתו. וארץ ישראל היא בחינת ראש.

מובא ב'תניא' (פ"ט) שהנפש האלקית שוכנת במח ומשם מתפשטת לשאר איברים, והנפש הבהמית שוכנת בחלל השמאלי שבלב שהוא מקום התאוות ולא מקום השכל, ומשם מתפשטת לשאר

מצינו בגמ' (עירובין סד:) בין שהגיע לכזיב, בא אחד לשאל על נדרו. אמר לזה שעמו, כלום שתינו רביעית יין האטלקי אמר לו, הן. אמר לו, אם כן יטייל אחרינו עד שיפיג ייננו. וטייל אחריהם שלשה מילין עד שהגיע לסולמה של צור. בין שהגיע לסולמה דצור, ירד רבן גמליאל מן החמור ונתעטף, וישב והתיר לו נדרו. נראה דרבן גמליאל היה לו טעם נסתר להתיר את הנדר דוקא בעיר צור שהיא בסוד חכמה, בין שהתרת נדרים פועלת בכח החכמה כמובא ב'לקוטי הש"ס' להאריז"ל (נדרים) איש המשתלשל מאבא הנקרא חכם וכפרנה, מתיר הנדר ע"י פתח יסוד דאמא אשר החכמה ממשיכו למטה להתיר הנדר.

מצינו בגמ' (חגיגה יב.) מאי דכתיב "אני אל שדי", אני הוא שאמרתי לעולם די. ובתוספות שם (ד"ה מסוף) מבאר, בשד"י יש ג' אותיות שי"ן דל"ת יו"ד, קח י"ן ל"ת ו"ד

הבהמית של אדם הראשון שעליה כתוב (שם) "ויהי האדם לנפש חיה". נראה דכיון שהנפש הבהמית היא בחינת גוף, והנפש האלקית היא בחינת ראש, לכן שרש גופם ונשמתם של ישראל שצריכים להשליט את הראש, נלקח מעפר ארץ ישראל שהוא בבחינת ראש של הארץ. ושאר האמות שמשליטות את הנפש הבהמית שהיא בחינת גוף, גופן ונשמתן נלקחו משאר ארצות שהן בבחינת גוף של הארץ. עין ב'תפארת ישראל' על אבות (פ"ו אות קנו) שפרצוף פניהם של ישראל בגשמיות שונה מכל האמות.

מצינו בירושלמי (נזיר לה): אמר ר' יודן בן פזי מלא תרוד אחד (עפר), נטל הקב"ה ממקום המזבח, וברא בו את האדם. ומובא ב'תורה תמימה' (בראשית ב, ז) שעפר זה שהקב"ה לקח ממקום המזבח היה כדי לברא את ראשו של אדם הראשון ולא את שאר איבריו. וכן מצינו במדרש (שמ"ד מ, ג) עד שאדם הראשון מטל גלם, הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתיד לעמד ממנו, יש שהוא תלוי בראשו של אדם, ויש שהוא תלוי

איברים. על פי זה נראה לבאר מדוע ארץ ישראל נתנה לבני ישראל. כיון שישראל צריכים להשליט את הנפש האלקית שהיא בסוד יצר הטוב, בסוד ראש, נתנו להם את הארץ שהיא בסוד ראש שתעזר להשליט את הראש, כמו שכתוב (בראשית ג, טו) "הוא יסופך ראש", דעל ידי הראש מנצחים את הנחש. ולכן ישראל הם אותיות לי ראש, דתפקידם הוא להשליט את הראש במקום שהוא בחינת ראש. וכן ארץ ישראל נקראת בשם זה, לרמז שהיא בחינת ארץ לי ראש. כפי שנבאר שארץ ישראל עוזרת לבני ישראל בעבודת ה'. וכן מצינו בגמ' (קידושין סט.) ארץ ישראל גבה מכל הארצות. והראש גבה מכל הגוף.

הבאנו לעיל את הגמ' (סנהדרין לח): אדם הראשון גופו מבלל וראשו מארץ ישראל, ואיבריו משאר ארצות. ומצינו בזהר חדש (מדרש הנעלם בראשית י:) ששרש נשמות ישראל היה כלול בנפש האלקית של אדם הראשון שעליה כתוב (בראשית ב, ז) "ויפח באפיו נשמת חיים", ושרש אמות העולם היה מהנפש

מַפֶּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּצוּרַת רֹאשׁ

אף על פי שְׁמַצִּינוּ גַם בְּאִמּוֹת
הָעוֹלָם בְּחִינַת רֹאשׁ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(במדבר כד, כ) "רֹאשִׁית גּוֹיִם עִמְלָק".
נִרְאָה דְעִמְלָק בְּשִׂרְשׁוֹ הוּא בְּחִינַת
רֹאשׁ דְּקַלְפָּה, וְלִכְּן מוּבָא בְּקִנְטֵרֵס
בְּעִנְיַי פּוּרִים מֵהֶרֶב קַרְלִינְשְׁטֵיין (ע)
(עט) שְׁעִמְלָק הוּא מְלִשׁוֹן מְלִיקָה,
דְּשִׁיטַת עִמְלָק הִיא שְׁצָרִיךְ לְמֶלֶךְ אֶת
הָרֹאשׁ וְלֹא לְתַת לְרֹאשׁ לְשִׁלֵּט עַל
הַגּוֹף. וְכֵן מְצִינוּ בְּגִמ' (מגילה יא.)
אֲחִשׁוּרוֹשׁ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר כָּל
שְׂזוֹכְרוֹ אָמַר אֵח לְרֹאשׁוֹ. דְּמִי
שְׂזוֹכֵר אֶת אֲחִשׁוּרוֹשׁ מִפְּחַד עַל רֹאשׁוֹ.
וְכֵן מְצִינוּ בְּמִדְרַשׁ (אסתר א, י) ר'
בְּרַכְיָה פָּתַח "מִי פָּעַל וְעָשָׂה קוּרָא
הַדּוֹרוֹת מִרֹאשׁ" מִתְחַלֵּת בְּרִייתוֹ
שֶׁל עוֹלָם הַתְּקִינן הַקְּב"ה לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד מֵה שְׂרָאוֹי לוֹ וְכו',
נְבוֹכַדְנֶצַּר רֹאשׁ לְמַחְרִיבִים,
אֲחִשׁוּרוֹשׁ רֹאשׁ לְמוֹכְרִים, הַמֶּן
רֹאשׁ לְקוֹנִים. וְרוֹאִים שְׂשִׂרְשׁ עִמְלָק
הוּא בְּחִינַת רֹאשׁ. וְכֵן מוּבָא בְּקִנְטֵרֵס
'בְּשָׁמַיִם רֹאשׁ' מֵהֶרֶה"ג ר' אוּרִי
יוֹנְגְרִיז שְׁלִיט"א שְׁעִמְלָק הוּא בְּחִינַת
רֹאשׁ דְּקַלְפָּה הַלְעַמַּת זֶה שֶׁל כָּלֵל
יִשְׂרָאֵל הָרֹאשׁ דְּקִדְשָׁה, וְלִכְּן אָרוּר
הַמֶּן אוֹ בְּרוּךְ מְרַדְכֵי הֵם בְּגִימְטְרִיא

בְּשִׂעְרוֹ, וַיֵּשׁ שֶׁהוּא תְלוּי בְּמַצְחוֹ,
וַיֵּשׁ שֶׁהוּא תְלוּי בְּעֵינָיו, וַיֵּשׁ
בְּחִטְמוֹ וַיֵּשׁ בְּפִיו, וַיֵּשׁ בְּאָזְנוֹ, וַיֵּשׁ
בְּמַלְתֵּינן (מקום הנזם). רוֹאִים
שֶׁהַצְּדִיקִים כָּלֵם תְלוּיִים בְּאֵיבָרִים
שֶׁבְּרֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֹאשׁוֹן, דִּישְׂרָאֵל
כְּלוּלִים בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֹאשׁוֹן,
וְהַעֲפֵר לְרֹאשׁוֹ נִלְקַח מִתַּחַת לְמַזְבֵּחַ.
מוּבָא בְּמִהְר"ל (נצח ישראל פרק ז')
הָאָדָם נִקְרָא עַץ הַשֵּׁדָה דְכָתִיב "כִּי
הָאָדָם עַץ הַשֵּׁדָה" רַק שֶׁהוּא אֵילָן
הַפּוֹךְ, כִּי הָעֵץ שְׂרִשׁוֹ לְמַטֵּה תְקוּעַ
בְּאֶרֶץ, וְאֵלוֹ הָאָדָם שְׂרִשׁוֹ לְמַעְלָה,
כִּי הַנְּשָׁמָה הוּא שְׂרִשׁ שְׁלוֹ, וְהוּא
מִן הַשָּׁמַיִם, וְהַיְדִים הֵם עֲנָפֵי
הָאֵילָן, הַרְגָּלִים הֵם עֲנָפִים עַל
עֲנָפִים, גּוּפוֹ עֵקֶר הָאֵילָן. רוֹאִים
שֶׁהָרֹאשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בְּבְחִינַת קֶצֶה
הָאֵילָן הַמִּתְחַבֵּר לְאֶרֶץ, וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת
רֹאשׁ, וְהָרֹאשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְחַבֵּר
לְרֹאשׁ. וּמִרְמָז בְּכְתוּב (דברים לג, טז)
"וּמִמְגַד אֶרֶץ וּמִלְאָה וּרְצוֹן שְׁכָנֵי
סָנָה תְבוֹאֲתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָקֵד
נְזִיר אַחִיו", וְרוֹאִים שֶׁהָרֹאשׁ שֶׁל
יוֹסֵף מִתְקַשֵּׁר עִם בְּרַפְת הָאֶרֶץ.

שִׁיְהִיָּה נִבְדָּל מִן הַשָּׂאָר וְיִהְיֶה אֶל
הַשִּׁי"ת כְּמוֹ הַתְּרוּמָה שֶׁנִּקְרָאת
רֵאשִׁית, חֵלָה נִקְרָא רֵאשִׁית,
בְּכוֹרִים נִקְרָאוּ רֵאשִׁית, בְּכוֹר נִקְרָא
רֵאשִׁית וְכֹלֶם הֵם נִבְדָּלִים מִן
הַשָּׂאָר וְנִכְנָסִין לְרִשׁוֹת הַקֶּבֶ"ה,
שֶׁהֵרִי חָל עַל כָּל אֱלוֹ קִדְשָׁה אֶל
הַשִּׁי" וְכוּ'. יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ רֵאשִׁית
דְּכָתִיב "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַד' רֵאשִׁית
תְּבוֹאָתָה", וְהֵם רֵאשִׁית כָּל
הָאוֹמוֹת וּבְזֶה הֵם נִבְדָּלִים מִן
הַשָּׂאָר כְּמִשְׁפֵּט כָּל רֵאשִׁית, בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא רֵאשִׁית דְּכָתִיב
"כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן מְקוֹם
מִקְדָּשֵׁנוּ", שְׁבֵית הַמִּקְדָּשׁ הוּא
רֵאשִׁית וְרֵאשִׁית לְכָל מְקוֹמוֹת
וְיֹשֵׁב הָאָרֶץ, וּבְשִׁבִיל שֶׁהוּא
רֵאשִׁית הוּא נִבְדָּל מִן הַשָּׂאָר וְנִכְנָס
לְרִשׁוֹת הַקֶּבֶ"ה. וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ
דְּרֵאשִׁית מְרֵמֶזֶת עַל בְּחִינַת רֵאשִׁית
שֶׁמִּסְמַל אֶת הַקִּדְשָׁה.

מִצִּינּוּ בְּרִשִׁי (בְּרֵאשִׁית א, א) אָמַר
רַבִּי יִצְחָק מֵה טַעַם פָּתַח
בְּבְרֵאשִׁית מִשׁוּם "כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד
לַעֲמוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם" שָׂאֵם

רֵאשִׁית, דִּהְיָו וּמְרִדְכִי הֵיוּ בְּחִינַת רֵאשִׁית
זֶה לַעֲמַת זֶה, וְכַפִּי שֶׁמִּצִּינּוּ בְּגַמ' (מִגִּילָה
) "יַעֲלֶה בְּרוּשׁ" זֶה מְרִדְכִי שֶׁנִּקְרָא
רֵאשִׁית לְכָל הַבְּשָׂמִים, שֶׁנֶּאֱמַר
"וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֵאשִׁית מִן
דְּרוֹר" וּמִתְרַגְּמִינוּ מְרִי דְכִי.

מִצִּינּוּ בַּמִּדְרָשׁ (אֲסֵתֵר רַבָּה ח, ב) מִנִּין
לְהֵמוֹן מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר "הֵמוֹן
הַעֵץ". וְרוֹאִים שֶׁאָדָם הֵרֵאשׁוֹן בְּחֵטָא
עַץ הַדַּעַת הַתְּקַשֵּׁר עִם הָמוֹן. וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דָּאָדָם הֵרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת
רֵאשִׁית הַתְּקַשֵּׁר בְּחֵטָאוֹ עִם הָמוֹן שֶׁהוּא
בְּחִינַת רֵאשִׁית דִּקְלָפָה כְּדִלְעִיל.

מוֹבָא בַּמִּהְר"ל (גְּבוּרוֹת הַשֵּׁם לַח) אֵין
רֵאוּי לְקִדְשׁ רַק דְּבַר שֶׁהוּא רֵאשִׁית
הַמְּצִיאוֹת וּמִצַּד שֶׁהוּא רֵאשִׁית
הַמְּצִיאוֹת הוּא קְדוֹשׁ מִן אֲשֶׁר
נִמְצָא אַחֲרָיו, כִּי רֵאשִׁית
הַמְּצִיאוֹת יֵשׁ בּוֹ קִדְשָׁה תְּמִיד.

וּמוֹסִיף בְּסִפְר 'דְּרַךְ חַיִּים' (פֶּרֶק וּ מִשְׁנָה י)
תְּמַצָּא שְׁכָל דְּבַר שֶׁהוּא רֵאשִׁית
לְאַחַר, הוּא נִבְדָּל מֵאוֹתוֹ דְּבַר
שֶׁהוּא רֵאשִׁית לוֹ, וְנִכְנָס לְרִשׁוֹת
הַקֶּבֶ"ה בְּשִׁבִיל חֲשִׁיבוֹתוֹ וּמַעֲלָתוֹ
שֶׁנִּקְרָא רֵאשִׁית, וְזֶה תְּמַצָּא הַרְבֵּה
בַּתּוֹרָה שְׁכָל רֵאשִׁית צִוָּה בַּתּוֹרָה

כתוב (דברים יא, יב) "ארץ אשר יהוה אלהיך דרש אתה תמיד עיני יהוה אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" רואים שההשגחה על ארץ ישראל קשורה בראש השנה, ומראש השנה היא ממשיכה לכל השנה. ומבאר לדברינו דראש השנה הוא בחינת הראש של כל השנה, וכיון שארץ ישראל היא בחינת ראש, היא מתקשרת עם ראש השנה. וכן מצינו בגמ' (ב"ב קמז:) אמר רב זביד האי יומא קמא דריש שתא אי חמים כלה שתא חמימא, אי קריר כלה שתא קרירא. ורואים שהיום הראשון של השנה הוא בחינת ראש, וכל הימים נמשכים אחריו. וכן ראש השנה הוא מ"ח שעות, המרמז על המוח שבראש.

מצינו במדרש (אסתר א, י) ר' ברכיה פתח "מי פעל ועשה קורא הדורות מראש" מתחלת ברייתו של עולם התקין הקב"ה לכל אחד ואחד מה שראוי לו, אדם ראש ליצורים. רואים שאדם הראשון הוא בחינת ראש ליצורים, ויוצא לדברינו שהעפר לראשו של אדם הראשון,

יאמרו אמות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ורואים שמתנת ארץ ישראל נכלל בתבת בראשית. וכן כתוב (דברים כו, א) "והיה כי תבוא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה: ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך וגו'". רואים שהפסוק מקשר בין ביאת הארץ למצות בכורים, ומבאר לדברינו כיון שתבא אל הארץ שהיא בסוד ראש, תפריש בכורים שהם ראשית הפרות בסוד ראש. וכן מצינו לשון ראשית בעוד מצוות התלויות בארץ, כמו מצות מעשר (דברים יח, ד) "ראשית דגנך תירשך ויצהרך". וכן במצוות חלה ותרומה (במדבר טו, כ) "ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה כתרומת גרן כן תרימו אתה". וכן במצות עמר (ויקרא כג, י) "והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן".

מַפֶּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּצוּרַת רֹאשׁ

הָעוֹלָם הוּא בְּבַחֲיִנַת הַבְּצֵק שֶׁל ה',
וּבְרִיאַת אָדָם הָרֵאשׁוֹן הִיְתָה בְּבַחֲיִנַת
הַפְּרִשְׁת חֲלָה עַל יְדֵי ה'. וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְחֲלָה הִיא בְּחִינַת הָרֹאשׁ שֶׁל
הַבְּצֵק, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר טו, כ)
"רֹאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם חֲלָה תְרִימוּ.
וְלָכֵן אָדָם הָרֵאשׁוֹן הִיָּה רֹאשׁ
לְיִצְוֹרִים.

שְׁהִיָּה רֹאשׁ לְיִצְוֹרִים, נִלְקַח בְּיוֹם
רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
רֹאשׁ עֲפֹרוֹת תֵּבֵל. דְּבְרִיאַת אָדָם
הָרֵאשׁוֹן הִיְתָה בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
מְצִינוּ בַּמְדָּרָשׁ (תַּנְחוּמָא נח א) הִיא
טְמֵאָה חֲלָתוֹ שֶׁל עוֹלָם תַּנְתָּן לָהּ
מְצוֹת חֲלָה. רוֹאִים שֶׁהַעֲפָר שֶׁל כָּל

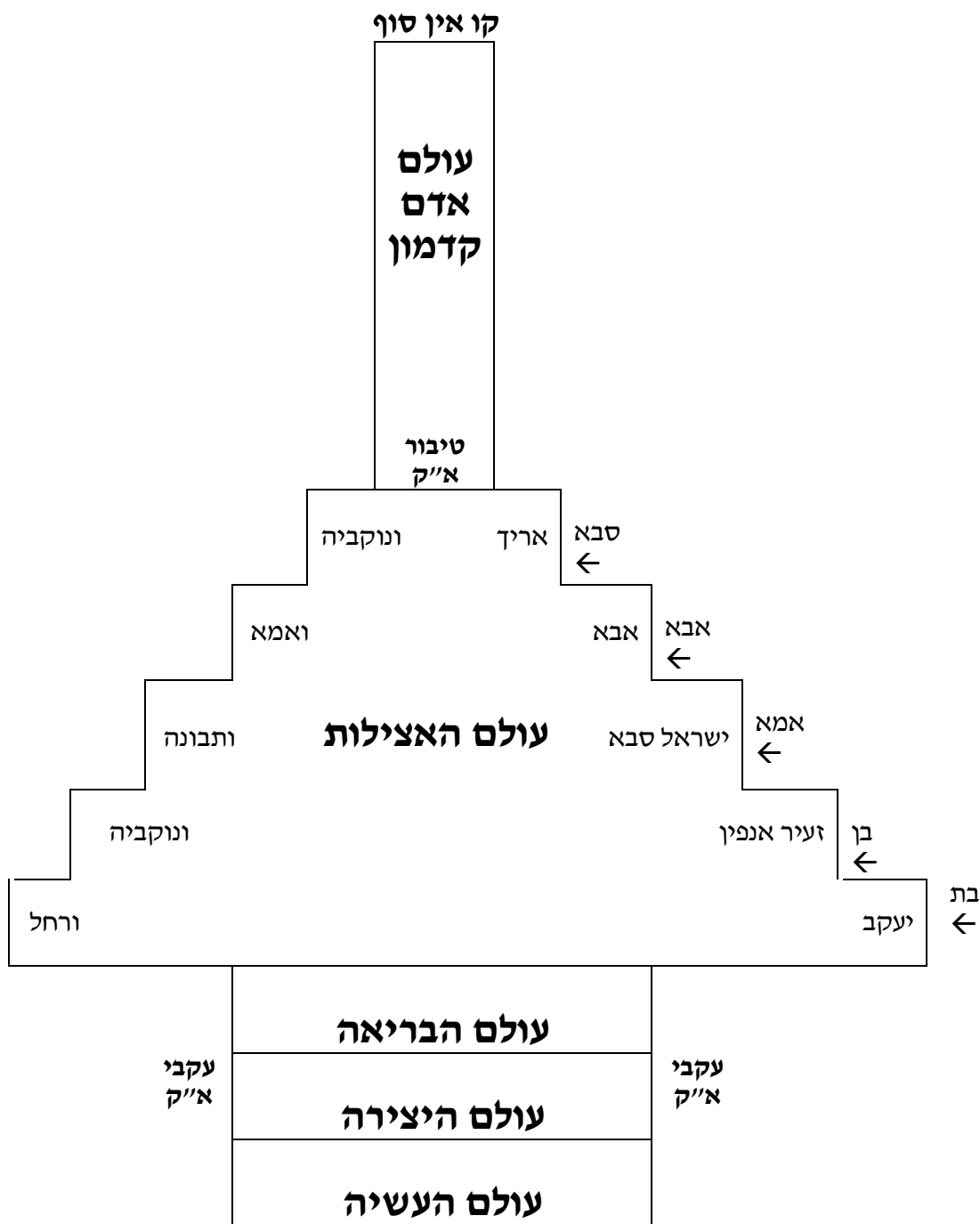
כְּדֵי שֶׁנִּזְהָר מִלְגֹּשֶׁם חֵס וְשִׁלּוּם נוֹסִיף כָּאִן בַּמְאֵמֶר הַמְּסַגֵּר כְּפֹה מְשׁוּגִים בְּעֵינֵי הַפְּרָצוּפִים וְאַחַר מִכֵּן נִמְשָׁךְ בְּעֵינֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
מוֹבָא בְּזִהָר וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁהַקְּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּתוֹךְ חֲלָל עֹגֵל כְּכַדוֹר שֶׁהוּא יָצַר, וְצוּרַת הָעוֹלָמוֹת כְּגִלְדֵי בְּצֵלִים אֱלוֹ בְּתוֹךְ
אֱלוֹ, הֵינּוּ כְּדוֹר בְּתוֹךְ כְּדוֹר. וְכַדוֹר הָאֶרֶץ שָׁבוּ אֲנִי חַיִּים הוּא הַעֲגוּל הַפְּנִימִי בְּיִתְרָה, וְכַפֵּי שֶׁהַעֲנַף חַיִּים לְהָאֲרִיז"ל (שַׁעֲרֵי ח"א ע' לו)
קוֹרָא לוֹ, הַגְּרֵעִין הַפְּנִימִי שֶׁל הָעוֹלָמוֹת בְּבַחֲיִנַת קִלְפָה, בְּיַחַס לְעוֹלָמוֹת שֶׁמְעַלְיוֹ שֶׁהֵן בְּבַחֲיִנַת פְּרִי. וְאַחַר כֵּן יָצַר הַקְּב"ה קוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ
מֵהָאִין סוֹף שֶׁנִּמְצָא מֵעַל הַחֲלָל שֶׁהוּא יָצַר, הֵינּוּ מֵהַקְּב"ה בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל, וְיוֹרֵד לְתוֹךְ הַחֲלָל עַד לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגִּשְׁמִי לְתַת אֶת
הַחַיִּית וְהַשְּׁפַע לְכָל עוֹלָם וְעוֹלָם כְּרָאִי לוֹ, וְכָל הָעֲגוּלִים יוֹצֵאִין מֵהֶקוּ.

וְאִף שֶׁיֵּשׁ סְחִירָה בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, אִם כְּדוֹר הָאֶרֶץ נִמְצָא בְּדִיקָה בְּאִמְצַע הַחֲלָל אוֹ בְּחִצֵי הַחֲלָל הַתְּחִתוֹן, זֶה כְּדוֹר שֶׁסִּיּוּם הַשְּׁפַעַת הֶקוּ
נִמְצָא כְּכַדוֹר הָאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי. וְעַל פִּי זֶה מוֹבָן הַסוּד שֶׁל יְחוּד ה', שֶׁאִין עוֹד מְלַבְדוֹ, דָּאִין דְּבַר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁאִינוּ נִמְשָׁךְ מֵהֶקוּ. דְּכַכֵּל
שֶׁהֶקוּ יוֹרֵד יוֹתֵר לְמַסָּה, הָאוֹר מְצַטְמָצֵם וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא וְהַפֶּךְ הַגִּשְׁמִי.

קוֹ הָאִין סוֹף שֶׁיּוֹרֵד לְהַשְׁפִּיעַ אֶת הַשְּׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת וְבוֹ נִמְצָאִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, מְלַבֵּשׁ עֲלָיו בְּחִינַת אָדָם הַנִּקְרָא אָדָם קְדָמוֹן (א"ק).
שֶׁרֵאשׁוֹ נִמְצָא כְּבִיכּוֹל בְּתַחֲלַת הֶקוּ, בְּמִקוֹם הַחֲבוּר לְאִין סוֹף שֶׁמְעַל הֶקוּ, וְעַקְבִּיו מְגִיעִים עַד לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגִּשְׁמִי.
כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ חֲלָקָה בְּתוֹךְ אָדָם קְדָמוֹן לְה' עוֹלָמוֹת, כְּאֲשֶׁר הַחֲלָק הָעֲלִיּוֹן שֶׁל אָדָם קְדָמוֹן עַד בְּחִינַת טַבּוּר וְנִקְרָא עוֹלָם אָדָם קְדָמוֹן.
מִטַּבּוּר וְעַד עַקְבִּיו מְלַבֵּשׁ עַל אָדָם קְדָמוֹן עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְעַקְבִּיו שֶׁל אָדָם קְדָמוֹן הֵם מְגַלִּים וְשֵׁם נִמְצָאִים עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה, יְצִירָה,
עֲשִׂיָּה, וְיוֹצֵא שְׂכָל הָעוֹלָמוֹת מְחַלְקִים לְה' עוֹלָמוֹת; אָדָם קְדָמוֹן, אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה וְעֲשִׂיָּה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אֲרָבַע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם
הוִי"ה וְקִצּוֹ שֶׁל יו"ד.

כָּל עוֹלָם וְעוֹלָם מְחַלְקֵם בְּכִלְאוֹתוֹ לְה' פְּרָצוּפִים שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם הוּא בְּבַחֲיִנַת זָכַר וְהַקְּבָה, הֵינּוּ כִּיּוֹן שֶׁהָאוֹר שֶׁל הֶקוּ הוֹלֵךְ וּמְצַטְמָצֵם כְּכָל
שֶׁהוּא יוֹרֵד לְמַסָּה, צִמְצוּם זֶה הַמְשִׁיל הָאֲרִיז"ל לְה' פְּרָצוּפִים זֶה מֵעַל זֶה שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת מְשַׁפְּחָה. הַפְּרָצוּף הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּבַחֲיִנַת סִבָּא
שְׁמוּלִיד אֶת שְׁנֵי הַפְּרָצוּפִים שֶׁמְחַתְּיוֹ שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת אֲבָא וְאִמָּא שְׁמוּלִידִים אֶת שְׁנֵי הַפְּרָצוּפִים שֶׁמְחַתְּיָהֶם שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת בֵּן וְבַת. כְּאֲשֶׁר
כָּל פְּרָצוּף יֵשׁ לוֹ זָכַר וְהַקְּבָה בְּפִנֵי עֲצָמוֹ, הֵינּוּ פְּרָצוּף הַסִּבָּא וְנִקְרָא אֶרֶץ וְנִקְבְּיָהּ, פְּרָצוּף אֲבָא וְנִקְרָא אֲבָא וְאִמָּא עֲלָאִין, פְּרָצוּף הָאִמָּא
וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל סִבָּא (יֵשׁ"ס) וְחַבּוּנָה, פְּרָצוּף בֵּן וְנִקְרָא עִירִי אֲנִפִין (ו"א) וְנִקְבְּיָהּ, וּפְרָצוּף הַבַּת וְנִקְרָא יַעֲקֹב וְרַחֵל. פְּרָצוּפִים אֱלוֹ הֵם גַּם
כְּנֶגֶד אֲרָבַע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם הוִי"ה וְקִצּוֹ שֶׁל יו"ד.

הַיּוֹת שֶׁעָשָׂר עֲבוּדְחִינוּ הִיא לְמַקֵּן אֶת פְּרָצוּף ו"א וְנִקְבְּיָהּ דְּאֲצִילוֹת, הַנִּקְרָאִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ, וְאֱלוֹי אֲנִי פּוֹנִים בְּתַפְלַתְנוּ,
כָּל פַּעַם שֶׁאֲנִי מוֹזְכְּרִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַפְּנֵינָה לְפְרָצוּף ו"א שֶׁל עוֹלָם הָאֲצִילוֹת. אִף שֶׁאֲנִי יוֹדְעִים בְּכַדוֹר שֶׁאִין חֵס וְשִׁלּוּם שׁוּם פְּרוּד
בֵּין ו"א לְפְרָצוּפִים שֶׁמְעַלְיוֹ עַד אִין סוֹף וְכִשְׁאֲנוּ פּוֹנִים לְו"א אֲנִי פּוֹנִים בְּעֲצָם לְכָל הַפְּרָצוּפִים עַד אִין סוֹף.

סִימוֹן אִם כֵּן הִפְסִידוּ הַצְדִיקִים
הַקְבוּרִין בְּחוּץ לָאָרֶץ, אֲלֵא מָה
הַקֶּבֶ"ה עוֹשֶׂה, עוֹשֶׂה לָהֶם מַחִילוֹת
בְּאֶרֶץ, וְעוֹשֶׂה אוֹתָן כַּמַּעֲרוֹת הַלְלוּ
וְהוּזוּ מִתְגַּלְגְּלִין וּבֵאִין עַד שְׁמִינִיעִין
לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי־וּן שְׁמִינִיעִין לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל הַקֶּבֶ"ה נוֹתֵן בָּהֶם רוּחַ שֶׁל
חַיִּים וְהוּזוּ עוֹמְדִין, שְׁנֵאמַר
"וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבֻרוֹתֵיכֶם עִמִּי
וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל"
וְאַחֵר כֵּן "וְנָתַתִּי רוּחִי בְּכֶם
וְחַיִּיתֶם". רוּאִים שְׁתַּחֲוִית הַמֵּתִים
תִּהְיֶה רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמִצִּינּוּ בְּפָרְקִי
דֶר"א (ג) לְעֵתִיד לְבֹא [הַקֶּבֶ"ה] הַ
מְנַעֵר שְׁעַר רֹאשׁוֹ וּמוֹרִיד תַּחֲוִית טַל
וּמַחִיָּה אֶת הַמֵּתִים, שְׁנֵאמַר
"פִּתְחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיִתִי יוֹנְתִי
תַּמְתִּי שׂוֹאֲשֵׁי נִמְלֵא טַל". וּמִצִּינּוּ
בְּדֶהַר (תּוֹלְדוֹת קֶלֶד.) לְעֵתִיד לְבֹא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחִיָּה אֶת
הַמֵּתִים, וְיַנְעִיר אוֹתָם מֵעַפְרָם.
רוּאִים שְׁתַּחֲוִית הַמֵּתִים תְּבֵא דֶרֶךְ
נִיעוּר רֹאשׁוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה, וְנִיעוּר הָעַפֵּר.
וּמִבְּאֵר לְדַבְּרִינוּ דְנִיעוּר רֹאשׁוֹ שֶׁל
פְּרָצוֹף ז"א שְׁנֵקְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
מִתְקַשֵּׁר עִם נִיעוּר עֵפֶר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

מִצִּינּוּ בְּגַמ' (ב' ב נח.) שְׁיַעֲקֹב אֲבִינוּ
דְמוֹת דְיוֹקְנוֹ דּוּמָה לְקֶבֶ"ה, וְאָדָם
הָרֹאשׁוֹן דְמוֹת דְיוֹקְנוֹ הִיא מִמֶּשׁ דְמוֹת
דְיוֹקְנוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה, וְכַלְשׁוֹן הַגָּמ' שֶׁם
בְּדִיוֹקְנֵי עֲצָמָה אֵל תַּסְתַּכַּל. וְכֵן
מוּבָא בְּשֵׁעַר מֵאֲמָרֵי רַשְׁבִּי' לְהֶאֱרִיז"ל
(ע' סג) דַּע כִּי אָדָם הָרֹאשׁוֹן הוּא ז"א
וַיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים לְאָה וְרַחֵל.
וְרוּאִים שְׁאָדָם הָרֹאשׁוֹן הוּא בְּחִינַת
פְּרָצוֹף ז"א שְׁנֵקְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְצוּרַת הָרֹאשׁ שֶׁל הָאֶרֶץ מִרְמְזַת עַל
צוּרַת הָרֹאשׁ שֶׁל אָדָם הָרֹאשׁוֹן, דְרַשְׁ"י
עַל הַכְּתוּב (מְשִׁלִּי ח, כו) "וְרֹאשׁ עֲפָרוֹת
תִּבְלֵ" מְבֹאֵר אוֹתוֹ עַל אָדָם הָרֹאשׁוֹן
שְׂרֹאשׁוֹ נִלְקַח מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהוֹסִיף
הַרַה"ג ר' חַיִּים גַּלְנַדָּאר שְׁלִיט"א שְׁעַל
פִּי זֶה מוּבִנֵּת הַגָּמ' (כְּתוּבוֹת קי.) כֹּל הַדֶּר
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוּמָה כְּמִי שֵׁישׁ לוֹ
אֵלוֹהַ, וְכֹל הַדֶּר בְּחוּץ לְאֶרֶץ דּוּמָה
כְּמִי שֵׁאִין לוֹ אֵלוֹהַ. דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
מִרְמְזַת עַל פְּרָצוֹף ז"א שְׁנֵקְרָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

מִצִּינּוּ בְּמִדְרַשׁ (תַּנְחוּמָא וַיְחִי ג) א"ר
בְּשֵׁם רַבִּי חֲלָבוֹ לְמָה הָאֲבוֹת
מִחֻבְּבִין קְבוּרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
שְׁמֵתִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חַיִּין תַּחֲלָה
לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְכו', אִמַּר לִיָּה רַבִּי

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

לישראל, והארץ בפרט שיכת אל האבות. ולכך נתנה הארץ לאבות בפרט, וכן מוכח הכתוב שאמר "וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור", אמר כי יזכר הארץ בשביל האבות, וזה כי מפני שהארץ שיכת לאבות. וכן מצינו במדרש (ויקרא רבה לו, ה) למה הוא מזכיר זכות אבות ומזכיר זכות הארץ עמהם, אמר ריש לקיש משל למלך שהיה לו שלשה בנים ושפחה אחת משלו מגדלתו, כל זמן שהיה המלך שואל שלום בניו היה אומר שאלו לי בשלום המגדלת, כך כל זמן שהקב"ה מזכיר אבות מזכיר הארץ עמהם, וה"ד "וזכרתי את בריתי יעקוב וגו' והארץ אזכור". נראה לבאר את הקשר בין האבות לארץ ישראל, דמצינו במדרש (פסיקתא רבתי יב) "אנכי נצב על ראש הגבעה", "ראש" בזכות האבות "כי מראש צרים אראנו". ורואים שהאבות הם בבחינת ראש, לכן הם קשורים לארץ

שהיא בסוד ראש, ולכן רק בארץ ישראל תהיה תחית המתים, כי הקב"ה מנער רק את הראש. וכן מצינו בגמ' (סוטה ה.) "א"ר אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו ננער. ורואים שתחית המתים תהיה דרך ניעור העפר.

מצינו במדרש (ספרי דאה יב, כט)

שקולה ישיבת ארץ ישראל כנגד כל המצוות. נראה לבאר כיון שארץ ישראל היא ראש עפרות תבל, ורמ"ח מצוות הן כנגד רמ"ח אברים, מצוות ישוב ארץ ישראל היא כנגד אחד האברים שבראש. וכיון שהראש הוא שרש כל הגוף, הוא שקול ככל הגוף.

מצינו בגמ' (ב"ב צא.) שאפלו

מי שיש לו זכות אבות, אינה עומדת לו בשעה שיוצא מן הארץ לחוצה לארץ. ומבאר המהר"ל

(חידושי אגדות שם, ודרך חיים ה, ט) תדע

כי השם יתברך נתן הארץ לישראל בזכות ג' אבות, שהרי לאברהם הבטיח את ישראל שיתן לבניהם את הארץ, וכן הבטיח ליצחק, וכן ליעקב, ואם לא היה שבועת האבות לא היה הארץ

בָּנִים, שֵׁם חָם וַיִּפֹּת, וְהָיוּ הַשָּׁנִים
 עֵקֶר וְהָאֶחָד נִתְקַלָּל, וְכָשֶׁם
 שֶׁתִּמְצָא בְּבְנֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 הַשְּׁלִישִׁי שֶׁתִּשְׁמָנוּ נִשְׁתַּכְּלָל
 הָעוֹלָם וְהוּא הִיָּה עֵקֶר הַבָּנִים, כֵּן
 בְּבְנֵי נֹחַ תִּמְצָא הַשְּׁלִישִׁי עֵקֶר
 הַבָּנִים, וְהוּא שֵׁם. רואים שֶׁנֹּחַ הִיָּה
 בְּבַחֲיַנַּת רֵאשִׁית כְּמוֹ אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְעוֹד
 מוּבָא שֵׁם (בְּרֵאשִׁית ז, כג) לֹא נִשְׁאָר
 בְּזִמְנֵי הַמַּבּוּל בְּשׁוּם כָּח שֶׁבְּעוֹלָם
 שֶׁפַּע כִּי אִם בְּקוֹ הָאֲמִצְעִי לְבַדּוֹ.
 וְזֶהוּ מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שֶׁלֹּא הִיָּה
 הַמַּבּוּל עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הִיא קוֹ
 הָאֲמִצְעִי שֶׁל מִטֵּה כְּנָגַד קוֹ
 הָאֲמִצְעִי שֶׁל מַעֲלָה. בְּאַרְנוֹ בְּמֵאֲמַר
 'עוֹלָם הַשְּׁמִינִי' שֶׁהַמַּבּוּל הִיָּה חֲבוּר
 שְׁנֵי אוֹתִיּוֹת ה' שֶׁל שֵׁם הוּי"ה בְּלִי הו',
 וְחֲבוּר זֶה גוֹרֵם חֲרָבָן. וּבַתְּבִיָּה הִיָּה
 חֲבוּר דֶּרֶךְ הָאוֹת ו' שֶׁל נֹחַ, לְכֵן הֵם
 נִצְלָו, נִרְאָה דְּכָשֶׁם שֶׁנֹּחַ הִתְקַשֵּׁר עִם
 הַתְּבִיָּה לְהִגֹּן עָלֶיהָ דֶּרֶךְ הָאוֹת ו', כֵּן
 הוּא הִתְקַשֵּׁר עִם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
 בְּבַחֲיַנַּת רֵאשִׁית כְּמוֹהוּ, לְהִגֹּן עָלֶיהָ דֶּרֶךְ
 הָאוֹת ו', לְכֵן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיָּה אוֹר
 שֶׁל הָאוֹת ו' שֶׁהִיא הַקוֹ הָאֲמִצְעִי וְלֹא
 יֵרַד שֵׁם מִבּוּל.

יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵאשִׁית. וְכַפִּי
 שֶׁמִּצִּינוּ בְּזֵהָר (תִּיקוּנִים קל"ט:) שֶׁג' אָבוֹת
 הָיוּ גִלְגּוּל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְכָשֶׁם שֶׁאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן הִיָּה בְּבַחֲיַנַּת רֵאשִׁית, כֵּן
 הָאָבוֹת הָיוּ בְּאוֹתָהּ בְּחִינָה.

מִצִּינוּ בְּמִדְרַשׁ (שְׁמוֹ"ר טו, ז) כִּי
 שָׁבְאוֹ הָאָבוֹת וְזָכוּ, אָמַר הַקַּב"ה
 עַל אֱלוֹ אֲנִי מְכוֹנֵן הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר
 "כִּי לִיהוֹה מִצְקֵי אֶרֶץ וַיִּשֵׁת
 עֲלֵיהֶם תִּבְל", לְכֵן כָּתִיב "כִּי
 מֵרֵאשִׁית צְרִים אֲרָאנוּ". רואים
 שֶׁהַמִּדְרַשׁ מְקַשֵּׁר אֶת הַפְּסוּק "כִּי
 מֵרֵאשִׁית צְרִים אֲרָאנוּ", לַפְּסוּק "כִּי
 לִיהוֹה מִצְקֵי אֶרֶץ", שֶׁשְׁנֵי פְּסוּקִים
 אֱלוֹ מְרַמְזִים עַל הָאָבוֹת. וּמִבְּאֵר
 לְדַבְרֵינוּ דְּאָבוֹת הֵם בְּחִינַת אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל בְּסוּד רֵאשִׁית, שֶׁשֵׁם נִמְצָא יְסוּד
 הָעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם עוֹמֵד כָּל הָעוֹלָם.

מוּבָא בְּרַבְנֵינוּ בְּחִי (בְּרֵאשִׁית כו,

י) כָּשֶׁם שֶׁהִיָּה אָדָם הָרֵאשׁוֹן אָב
 וְרֵאשִׁית לְכָל הַנְּבִרָאִים אַחֲרָיו, כֵּן
 הִיָּה נֹחַ אָב וְרֵאשִׁית לְכָל הַנְּבִרָאִים
 אַחֲרָיו הַמַּבּוּל, וְכָשֶׁם שֶׁהָיוּ לְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן שְׁלֹשָׁה בָּנִים, קִיֵּן הַבֵּל
 שֶׁת, וְהָיוּ הַשָּׁנִים עֵקֶר וְהָאֶחָד
 נִתְקַלָּל, כֵּן תִּמְצָא בְּנֹחַ שְׁלֹשָׁה

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

הארצות נמשכים מארץ ישראל ששם שרשם.

וכן הקרקע שכל יהודי קבל בארץ ישראל היתה קשורה לשרש נשמתו של כל אחד ואחד, כמובא ב'לקוטי שיחות' (ח"ב המתורגם ע' 52) בארץ

ישראל היו חלקים מסוגים שונים, הר, שפלה וכו', החלקה שפלוני

קבל בהר, ופלוני בשפלה, היתה בהתאם למדת שיכותו הפרטית

של כל אחד לארץ ישראל הרוחנית, שהתבטאה לכו, בחלקה

כזו, בארץ ישראל הגשמית. וכן מצינו בזהר (שלח קסא.) הוציאו לשון

הרע על ארץ הקדושה, פאלו הוציאו עליו, משום כך קנא

הקב"ה על זה, כלומר קנא לשמו. רואים שארץ ישראל נקראת שמו של

הקב"ה, דכשם שישאל וקב"ה חד הם, כך ישראל וארץ ישראל חד הם,

דקרקע ארץ ישראל מתאחדת עם נשמות ישראל.

מצינו בירושלמי (שביעית יב:) רבא מתקל כיפי. ומבאר ה'פני משה' היה

שוקל האבנים לידע אם כבר הוא בארץ ישראל, מפני שאבניה יותר

מצינו בגמ' (ב"ק פא:) אין לך כל

שבת ושבת מישראל שאין לו בהר, בשפלה, ובנגב, ובחוף הים,

ויש גורסים "אין לך כל אחד ואחד מישראל" (ע' ב"ב קכב. בתוד"ה העולם).

נראה לבאר הטעם לזה דמצינו בגמ' (סנהדרין לז.) שכל אחד חייב לומר

בשבילי נברא העולם. וכיון שכל העולם פלו כולל כל ארצות העולם

נבראו בשביל כל יהודי יחיד כדי שיעסק בתורה בארץ ישראל, מן

הראוי שתהיה לכל יהודי קרקע בארץ ישראל, ושהקרקע תהיה כלולה מכל

סוגי הקרקעות שבעולם, כיון שהכל נברא בשבילו, ממילא צריך שהוא

ישתמש בזה, וזה יהיה לו לעזר כדי לשבת ולעסק בתורה, ואז כל העולם

יבא לתכליתו. מצינו ברש"י (קהלת ב, ה) "עץ כל פרי"

שהיה שלמה מכיר בחכמתו את גיד הארץ איזה גיד הולך אל

כוש ונטע בו פלפליו, איזה הולך לארץ חרובי ונטע בו חרוביו, שכל

גיד הארצות באים לציון, שמשם משתיתו של עולם. שנאמר "מציון מכלל יפי". רואים שכל גיד

שֶׁל הַפֶּה, וַיֵּשׁ כָּאֵן בַּחֲנִינֵת נְשִׁיקָה פֶּה
אֶל פֶּה מִמֶּשׁ. וְכֵן כִּיפְתָא הֵם סְלָעִים
עֲגוּלִים בְּצוּרֵת כְּפֶה, וְכֵן הַשְּׁפָתִים הֵן
עֲגוּלוֹת.

כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר יָד, לֹא) "וְהִבִּיאֲתִי

אֲתֶם וַיִּדְעוּ אֶת הָאָרֶץ" נִרְאָה
ד"וּיִדְעוּ" הוּא מִלְשׁוֹן דַּעַת, הֵינּוּ שְׂיִדְעוּ
אֶת הַחֲשִׁיבוֹת, וְאֶת הַמַּעֲלָה הַרוֹחֲנִית
שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכֵן כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר לֹה,

לֹד) "וְלֹא תִטְמֵא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֲתֶם יוֹשְׁבִים בָּהּ, אֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹן
בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי ה' שׁוֹן בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל". הֵינּוּ שְׂיֵשׁ הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה

בְּקִרְקַע שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, "אֲשֶׁר אֲנִי
שׁוֹן בְּתוֹכָהּ", בְּתוֹךְ הַקִּרְקַע, וְהִיא
מִתְגַּלָּה בְּקִדְשָׁה שֶׁהַקִּרְקַע נוֹתֶנֶת
לְיִשְׂרָאֵל לְעִבּוּדֵת ה', וְזֶה שְׂמִמְשִׁיךְ

הַכְּתוּב "כִּי אֲנִי ה' שׁוֹן בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל", הֵינּוּ שְׂדַרְךְ יִשְׂרָאֵל מִתְגַּלָּה
הַשְּׂכִינָה שֶׁבְּקִרְקַע אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכֵן
מוּבָא בְּסִפְר 'עֲרוֹת דְּבִשׁ' (ח"א דְּרוֹשׁ יֹא)

וְהִנֵּה יוֹסֵף בֶּן גּוּרְיוֹן בְּקִינָה שְׁלוֹ
עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁנַחֲרַב אָמַר, כִּי
הַדּוֹרְכִים עַל רַצְפַּת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
הֵיוּ מְשִׁיגִים חֲכָמָה, וְהִיתָה רַצְפָּה
מִחֲכָמַת וְכו' וְלָכֵן הַצְּרִיכוּ לִילֵךְ בְּלִי

כְּבָדִים הֵן, וְכֵן גּוֹשֵׁי הָאֲדָמָה שְׁלָה.

וְכֵן מְצִינּוּ בְּגַמ' (שְׁבַת עַג: וּבְרִשׁ"י שֵׁם ד"ה
זֹא"י) שְׁבָאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל לֹא מִסְפִּיקָה
חֲרִישָׁה וְזִרְיָעָה כְּמוֹ בְּכָל הָאֲרָצוֹת,
וְצָרִיךְ עוֹד חֲרִישָׁה לְאַחַר הַזִּרְיָעָה.
וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ כְּשֵׁם שֶׁהָרֹאשׁ כְּבָד
מִכָּל הַגּוֹף כְּמוּבָא בְּרִשׁ"י (מִנְחוֹת י'), כֵּן
אֲבָנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא בְּסוּד רֹאשׁ
יוֹתֵר כְּבָדִים מֵאֲבָנֵי שְׂאֵר אֲרָצוֹת. וְכֵן
מְצִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (בְּרִכוֹת ל:) אֵין עוֹמְדִין
לְהַתְּפִלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כְּבָד רֹאשׁ.
וְרוֹאִים שְׁבָרֹאשׁ יֵשׁ בַּחֲנִינֵת כְּבָד
רוֹחֲנִי.

מְצִינּוּ בְּרַמְבַּ"ם (הַל' מַלְכִים פ"ה י')

גְּדוּלֵי הַחֲכָמִים הֵיוּ מְנַשְׁקִין עַל
תְּחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמְנַשְׁקִין
אֲבָנֶיהָ, וּמִתְגַּלְּגִין עַל עַפְרָה, וְכֵן
הוּא אוֹמֵר "כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת
אֲבָנֶיהָ וְאֶת עַפְרָה יַחֲנִנוּ". וּמִבְּאֵר
לְדַבְּרֵינוּ דְכִינוּ שְׂיִדְעוּ אֶת הַחֲשִׁיבוֹת
הַרוֹחֲנִית שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא
בְּבַחֲנֵינֵת רֹאשׁ, שְׂמִתְאַחַד עִם הָרֹאשׁ
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לָכֵן נִשְׁקוּ אֶת אֲבָנֶיהָ,
דְּנִשְׁקָה נוֹתְנִים בְּרֹאשׁ.

וּמְקוֹר הַרַמְבַּ"ם הוּא מִהִירוּשָׁלַיִם

(שְׁבִיעִית יב:) רַבֵּי יוֹסֵף בֶּן חֲנִינָא
מְנַשֵּׁק לְכִיפְתָא דְעִכּוֹ. וּלְפִי דְבְרֵינוּ
עִכּוֹ נִמְצְאָת בְּמִקּוֹם הַשְּׁפָה הַעֲלִיוֹנָה

היא למחזיקים בה". צדיקים דכתיב "פרי צדיק עץ חיים". רואים שיש קשר של חיים בין ארץ ישראל לתורה ולצדיקים, ומבאר לדברינו דארץ ישראל נותנת חיים לצדיקים לצורך למוד התורה. וכן מצינו בזהר (נח סב.) רבי יצחק היה מצוי לפני ר' שמעון אמר לו זה הכתוב שכתוב "ותשחת הארץ לפני האלהים" אם בני האדם חטאו הארץ במה, כמו כן "ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה", אם בני אדם חטאו, הארץ במה, אלא עקר הארץ בני האדם הם, והם משחיתים הארץ והיא נשחחת. וכן מובא ברש"י (דברים לב, מג) "וכפר אדמתו עמו" ומה היא "אדמתו עמו", כשעמו מתנחמים, ארצו מתנחמת, וכן הוא אומר "רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב". וכן מצינו בזהר (לך לך פג.) כאשר רצה הקב"ה לעשות לו עם אחד, עם שלם, ולקרב אותם לגביו, אם לא ירדו מקדם למצרים ולא יצטרפו שם, לא היו העם

סנדל, שלא יהיה דבר חוצץ בינם לבין האדמה אשר דורכים עליה.

מצינו בגמ' (כתובות עה.) אמר אבוי וחד מינייהו עדיף כתרי מינו, אמר רבא וחד מינו כי סליק להתם עדיף כתרי מינייהו. וברש"י (שם) וחד מינייהו: מבני ארץ ישראל. עדיף: פקחים וחרפים. הינו שחכמי ארץ ישראל יותר פקחים וחרפים מחכמי בבל, משום שאוירא דארץ ישראל מחכים. ומבאר לדברינו דארץ ישראל היא בסוד ראש, והחכמה שנמצאת בראש עפרות תבל משפיעה על אלו שגרים בה ונותנת להם תוספת חכמה. וכן מובא ברבנו בחיי (דברים ת, ט) אין תורה כתורת ארץ ישראל, ואין חכמה כחכמת ארץ ישראל, ואמרו אוירא דארץ ישראל מחכים מה שאין כן בחכמים שבחוצה לארץ שהם חסרי ההכנות והאוויר הטוב.

מצינו במדרש זוטא (רות א) שלשה כתיב בהם חיים ארץ ישראל והתורה והצדיקים, ארץ ישראל דכתיב "אשר נתנו חיתים בארץ חיים". התורה דכתיב "עץ חיים

כתוב (ויקרא כה, כג) "והארץ לא תמכר לצמתת כי לי הארץ", וברש"י שם לתן לאו על חזרת שדות לבעלים ביובל. בארנו שכשם שיש לכל יהודי חלק מיחד בתורה, שקשור לנשמתו של כל אחד, כנסח התפלה "ותן חלקנו בתורתך", כך היה לכל אחד חלק בקרקע ארץ ישראל שקשור לנשמתו. נראה לבאר הטעם שהקב"ה צוה שהשדות יחזרו לבעלים ביובל, דהקרקע של כל אחד היא חלק ממנו, וקשור לנשמתו, ולשלמותו של כל יהודי, וכמו שאי אפשר להעביר לשני חלק מהנשמה, כך אי אפשר להעביר לשני את הקרקע, שהיא חלק מהנשמה של כל אחד ואחד מישראל. וזה שאומר הכתוב "כי לי הארץ", כיון ש"לי" הכוונה ל"חלק אלוה ממעל" שיש בכל יהודי ויהודי, שיכת הארץ המיוחדת לו ולנשמתו, לכן הארץ לא תמכר, וממשיך הכתוב "כי גרים ותושבים אתם עמדי", "עמדי", הכוונה עם ה', ורק "במספר שני תבואת ימכר לך", (שם טו) דבק את התבואה והפרות נתן למכר, ולא את גוף הקרקע.

היחיד שלו, כמו כן אם לא נתנה ארץ הקדש לכנוען מקדם, וישלט בה, לא היתה הארץ חלקו וגורלו של הקב"ה, והכל סוד אחד. רואים שהזהר מדמה את ארץ ישראל לעם ישראל. וכן מצינו בזהר (לך לך פה). יונה כדי שלא תשרה עליו השכינה, ולא תתגלה עליו, הלך מארץ הקדש, וברח, זה הוא שכתוב "כי ידעו האנשים כי מלפני ה' הוא ברח". רואים שיונה ידע שבחויץ לארץ הוא לא יוכל לזכות לנבואה, ולכן ברח לחויץ לארץ. נראה דלכן חלקת הארץ היתה על פי גורל, דגורל הוא ענין שנותנים לה' להחליט. כדבארנו במאמר 'שרביט הזהב', ורק הקב"ה שיודע את שרש נשמות ישראל, ואת שרש כל הקרקעות שבארץ ישראל, הוא מתאים קרקע לכל אחד לפי שרש נשמתו, דאף שכל קרקע היתה כלולה מכל הסוגים כדלעיל, אבל זה שקבל בהר, היתה עקר הקרקע הר, אלא שבהר היו כלולים גם שאר הסוגים, וכן זה שקבל בעמק, העקר היה עמק, והיו כלולים בו גם שאר הסוגים, וכן בשאר.

אין צרך שהשדה תחזור אליו, דזה שהיא חוזרת לכהנים, זה כמו שהיא חוזרת אליו, וכמו שכתוב (במדבר ה, י) **"איש אשר יתן לכהן לו יהיה"**, דמי שנותן לכהן נותן לעצמו **"לו יהיה"**. וכיון שהקשר הרוחני שלו עם השדה קים ממילא הוא ממשיך לקבל את הכח הרוחני שנושמתו צריכה לקבל משדה זו. וכן בחרמי כהנים שכתוב (ויקרא כז, כח) **"ומשדה אחזתו לא ימכר ולא יגאל כל חרם קדש קדשים הוא לה"**, גם כאן אותו הטעם, כיון שהשדה הולך לכהן, הבעלים לא מתנתק מזה, ואין צרך שהשדה תחזור אליו.

כתוב (דברים יט, יד) **"לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשנים, בנחלתך אשר תנחל, בארץ אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה"**. ומובא ברש"י שם שהשגת גבול, וגזלת חלק מהקרקע של חברו, מלבד אסור לא תגזל, יש אסור **"לא תסיג"**, לעבר עליו בשני לאויו, ואסור זה יש רק בארץ ישראל, כמו שכתוב **"בנחלתך אשר תנחל"**, מה שאין כן בחוץ לארץ עובר רק על לא תגזל. נראה דדוקא בארץ ישראל התורה הוסיפה

מובא ברש"י (שם כה) **שאינ אדם רשאי למכר שדהו אלא מחמת דחק עני, וכן מובא שם למדה תורה שישיר שדה לעצמו**. רואים שיש עדיפות שהאדם ישתמש בקרקע שלו ותהיה לו אחיזה בה. ולכן הקרקע חוזרת ביובל, דבעלותו על הקרקע נותנת לו את הכח הרוחני שצריך לקבל ממנה לעבודת ה'. וכן יובל הוא זמן חרות ודרור בארץ, וכל יהודי חוזר לדרגתו ולשלמותו, לכן צריך שהקרקע תחזור בזמן זה, כדי שתחזור השלמות לאדם. וכן מצינו בזהר (בהר קח): **"בשנת היובל הזאת תשבון כל אחד יחזר בה לדרגה שלו שנושמתו אחוזה משם"**.

נראה דלכן כשאדם מקדיש שדהו, והגזבר מכר לאחר, השדה חוזרת ביובל לכהנים, ולא לבעלים הראשון, כמבאר בכתוב (ויקרא כז, כא), דזה שהשדה בידי הכהנים, אין זה נחשב שהישראל התנתק מהשדה, דהקשר שלו עם השדה הוא בזה שהכהנים נהנים משדהו, ויש לו זכות בזה, וזה כמו שאדם נותן צדקה, אין זה נחשב שהתנתק מהדבר שנתן לצדקה, אדרבה, כך הוא מתקשר לדבר שנתן בקשר רוחני חזק. וכך במקדיש שדהו,

בחי' (דברים ד, ט) "לַעֲשֶׂתְכֶם אֶתֶם
בְּאֶרֶץ" ללמד שעקר עשית
המצוות בארץ, כי הם משפט
אלהי הארץ. וכן מצינו בגמ' (ע"ז ח.
תניא רבי ישמעאל אומר, ישראל
שבחוזה לארץ, עובדי עבודת
כוכבים בטורה הם.

כתוב (דברים ז, ב) "לא תחנם".
ומצינו בגמ' (ע"ז כ.) אמר ר' יוסי בר'
חנינא, "לא תחנם", לא תתן להם
חניה בקרקע. הינו שאסור למכור
בית, או שדה לנכרי בארץ ישראל,
ובחויץ לארץ מתר, ובסוריא אף
שאסור, הקלו בזה יותר מאשר בארץ
ישראל כמובא שם (כא). נראה לבאר
הטעם לאסור זה, מאחר שבארץ
ישראל יש שלמות רוחנית שהיא
נותנת לבני ישראל, לכן התורה אסרה
למכור לנכרי בית או שדה, דקרקע זו
שתצא מרשות היהודי ותעבר לרשות
נכרי, לא תשפיע יותר קדשה על שום
יהודי, והרי זה ממעט את הקדשה
והשכינה מהעולם, ובסוריא,
שקדשה פחותה משל ארץ ישראל,
הקלו קצת בדין זה. ובחויץ לארץ אין
כלל אסור, וכשיהודי עובר על האסור,
ומכר קרקע לנכרי, אף שיש מאן

עוד לאו למי שגוזל את הקרקע של
חברו, דבארץ ישראל הקרקע נותנת
שלמות רוחנית לבעליה, ומי שגוזל
אותה, מלבד מה שגוזל את הקרקע
הגשמית, הוא גוזל גם את הקרקע
הרוחנית, ואת השלמות שאותו יהודי
מקבל מקרקע זו לעבודת ה', ומרמז
בכתוב "בארץ אשר ה' אלהיך נתן
לך", הינו שאסור זה הוא משום שה'
אלהיך נתן לך את הארץ, ובארץ זו
כלולה השלמות שלך שאתה מקבל
מה' אלהיך. ולכן יש תוספת של לאו
מיחד למי שגוזל קרקע בארץ ישראל.
וכן מובא בספר 'ציון ועריה' להרב
משה וואלפסון שליט"א (ע' לח)
שהכתוב (דברים כו יז) ארור מסיג גבול
דעהו ר"ת גמר"א וס"ת גור"ל.
דהנחלה של כל אחד שקבל על ידי
הגורל היא בבחינת הגמרא שלו,
דשרש התורה שלו קשור עם קרקע
זו, ולכן יש אסור מיחד לגזל קרקע זו.
ועוד מובא שם שמשוג גבול
בגימטריא עולם הבא. דמי שגוזל את
הקרקע של חברו, הוא פוגם בעולם
הבא של חברו, דהוא מונע ממנו את
השלמות בתורה שיש לו מקרקע זו.
וכן עשית המצוות בארץ היא בדרגה
אחרת מחויץ לארץ, כמובא ברבנו

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

אלקית, ואין לגוי אפשרות לקנות את גוף הקרקע.

מצינו בגמ' (ערכין כט.) **מקרקעי**

דחוצה לארץ כמטלטלי דארץ

ישראל דמי. הינו לגבי דין שדה

החרם הקרקע של חוץ לארץ נחשבת

כמטלטליו של ארץ ישראל, דאף שדין

שדה החרם נוהג בארץ ישראל רק

כשהיובל נוהג, המחרים שדה בחוץ

לארץ חל חרם גם כשאין היובל נוהג,

דשדה זה הוא בבחינת מטלטליו,

שבהם נוהג דין חרמים גם כשאין

היובל נוהג. ומבאר לדברינו דשדה

החרם נוהג רק כשהיובל נוהג וארץ

ישראל נמצאת במדרגת הקדשה

הגבוהה שראויה שיחולו עליה הדינים

של שדה החרם, מה שאין כן כשאין

היובל נוהג ישנם דיני חרמים רק

במטלטליו, ובחוץ לארץ אין קדשה

בקרקע כלל, וגם כשהיובל נוהג אין

שם דין שדה החרם, רק דין חרם כמו

במטלטליו שנוהג בכל מקום ובכל

זמן.

כתוב (במדבר לו, א) **"ויקרבו ראשי**

האבות למשפחת בני גלעד בן

מכיר בן מנשה ממשפחת בני

יוסף, וידברו לפני משה ולפני

הנשאים וגו', ואדני צוה בה' לתת

דאמר שאין קנין ביד נכרי להפקיע

קדשת הארץ, לגבי מעשר ועוד, אבל

זה ודאי שאסור לכתחלה למכר

לנכרי, דהשלמות הרוחנית שאפשר

לקבל מקרקע זו, תפגם כשזה יהיה

ביד נכרי.

ולמאן דאמר אין קנין לנכרי בארץ

ישראל להפקיעה מידי מעשרות,

מובא הטעם בירושלמי (דמאי כג.)

שנאמר "והתנחלתם אתם לבניכם

אחריכם לרשת אחזה", הקיש

אחזה לעבדים, מה עבדים אתם

קונים מהם, והם אינם קונים

מכם, אף אחזה אתם קונים

מהם, והם אינם קונים מכם. הינו

כמו שיהודי שנמכר לעבד לגוי אין

לגוי קנין בגוף היהודי, רק במעשי

ידיו, כן הקרקע של ארץ ישראל אין

לגוי קנין בגוף הקרקע רק בפרות,

ולכן אינו יכול להפקיעה מידי

מעשרות, וגם פאן רואים שמקישים

את הדינים של הקרקע של ארץ

ישראל, לדינים שחלים על ישראל

בעצמם, ללמדן שכמו שישראל הם

"חלק אלוך ממעל", ואין אפשרות

לגוי לקנות את גוף היהודי, כן

הקרקע של ישראל יש בה קדשה

לבנות צלפחד לאמר, לטוב בעיניהם תהינה לנשים, אך למשפחת מטה אביהם תהינה לנשים".

ואף על פי שאסור זה היה רק לדור המדבר, ואחר כך התרו שבטים לבא זה בזה, כמו בא בגמ' (תענית ל:) ט"ו באב מאי היא, אמר רב יהודא אמר שמואל יום שהתרו שבטים לבא זה בזה, מאי דרש "זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד וגו'", דבר זה לא יהא נוהג אלא בדור זה. דדור המדבר שנוכנס לארץ, ולהם נחלק הארץ, היה צריך שכל שבט יגיע לשלמותו ושהנחלה לא תעבר לשבט אחר, אבל לאחר שהגיעו לשלמותם, יכולים כבר להעביר את הנחלה, ואדרבה, להשפיע לאחרים משלהם, דבתחלה צריך כל שבט להגיע לשלמותו, וכפי שנוביא לקמן לגבי קרבנות הנשיאים בחנכת המזבח שחנכו דבר חדש הביאו כל נשיא קרבן בפני עצמו, לקשר כל שבט ושבט בפני עצמו עם המזבח. ואחרי שמגיעים לשלמות, צריך להשפיע גם על אחרים, ואדרבה, מזה ומזה ביחד יגיעו למדרגה יותר גבוהה.

את נחלת צלפחד אחינו לבנתיו: והיו לאחד מבני שבטי בני ישראל לנשים, ונגרעה נחלתן מנחלת אבתינו, ונוסף על נחלת המטה אשר תהינה להם וגו'". לכאורה צריך להבין טענת בני יוסף, נניח שבנות צלפחד אכן ינשאו לשבט אחר, והקרקע תעבר לשבט אחר, ומה בכך, הרי לכל אחד ישנו הקרקע שלו, ואם יש להם קרקע, זה שלהם, ומה זה נוגע לשאר בני השבט, אם זה יעבר לשבט אחר. ומבאר לפי דברינו, דכמו שהנחלה של כל אחד ואחד קשורה לנשמתו, כך הנחלה הכללית של כל השבט קשורה לנשמת כל השבט, וכשם שלא שייך להעביר בעלות מאחד לשני כדבארנו, שלא שייך להעביר לשני חלק מהנשמה שלו, כך לא שייך שיעבירו חלק מהנשמה של שבט זה לשבט אחר. ועל זה באו בני יוסף בטענה, שאם בנות צלפחד ינשאו לשבט אחר, הקרקע תעבר לשבט אחר, וביחד עם זה יעבר חלק מהנשמה לשבט אחר. והקב"ה הסכים עמם, כמו שכתוב (שם) ה' "ויצו משה את בני ישראל על פי ה' לאמר, כן מטה בני יוסף דברים: זה הדבר אשר צוה ה' "

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

בַּעֲנִין אֶחָד, וְהוּא לִיּה לְמִימַר כֵּן
 עָשָׂה נִתְנָאֵל כּו' כֵּן עָשָׂה כּו',
 וְלָמָּה הֶצְרַךְ לְכַפֵּל י"ב פְּעָמִים,
 לְכֹל הִ"ב שְׁבַטִים, לְהַמְשִׁיךְ
 הַבְּטוּל כְּנֹר בַּפְּנֵי הָאֲבוּקָה, שֵׁישׁ
 י"ב אֲבוּקוֹת כְּנָגֵד י"ב שְׁבַטִים,
 שְׁכָל שְׁבַט הוּא עֲנִין אֲבוּקָה בַּפְּנֵי
 עֲצָמוֹ, וְעַל דְּרָךְ זֶה בַּקְרִיעַת יָם
 סוּף נִקְרַע הַיָּם לִ"ב גְּזָרִים בְּכַדֵּי
 שְׁכָל שְׁבַט וְשְׁבַט בְּמַסְלָתוֹ יִכּוֹן כָּל
 חַד לְפֹנִם שִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, רוֹאִים
 שְׁלֵכַל שְׁבַט יֵשׁ שְׁבִיל מְשֻׁלוֹ בְּעִבּוּדַת
 ה' וְכַדְלָעִיל.

וַיִּתְכַּן שְׁבָזָה נְחָלְקוֹ שְׁתֵּי הַגְּרִסָּאוֹת
 בְּגִמ' (ב"ק פא:) אֵלוֹ שְׁגָרְסוֹ אֵין לָךְ כָּל
 שְׁבַט וְשְׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִין לוֹ בְּהָר
 וּבְשִׁפְלָה וְכו'. סָבְרוּ שְׁעַקֵּר הַקָּשֶׁר בֵּין
 הַקְּרָקַע לְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּאִפּוֹן כָּלְלִי, לְכֹל
 שְׁבַט הַקְּרָקַע שְׁלוֹ שְׁקִשׁוּר לְנִשְׁמָתוֹ,
 וְלִכּוֹן צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה לְכֹל שְׁבַט מְכָל
 הַסּוּגִים, כְּדַבְּאֲרֵנוּ לְעִיל. וְאֵלוֹ שְׁגָרְסוֹ
 אֵין לָךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 שְׂאִין לוֹ וְכו'. סָבְרוּ שְׁעַקֵּר הַקָּשֶׁר בֵּין
 הַקְּרָקַע לְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּאִפּוֹן פְּרָטִי, לְכֹל
 אֶחָד הַקְּרָקַע שְׁקִשׁוּרָה לְנִשְׁמָתוֹ, וְלִכּוֹן

כְּתוּב (שם ז) "וְלֹא תִסַּב נַחְלָה
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֵּה אֶל מַטֵּה, כִּי
 אִישׁ בְּנַחְלַת מַטֵּה אָבִיתּוֹ יִדְבְּקוּ
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכֵן כְּתוּב (שם ט) "וְלֹא
 תִסַּב נַחְלָה מִמַּטֵּה לְמַטֵּה אַחֵר, כִּי
 אִישׁ בְּנַחְלָתוֹ יִדְבְּקוּ מִטּוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל". נִרְאָה דְמִזְכְּרַת פְּעָמִים
 הַלְשׁוֹן "יִדְבְּקוּ", לְהִרְאוֹת שֶׁהַקְּרָקַע
 הִיא חֶלֶק מִהַנְּשֻׁמָּה, וְצְרִיךְ לְדַבֵּק בָּהּ,
 וְלִהְיֶת אֶחָד עִמָּהּ, וְלִכּוֹן אִי אֶפְשָׁר
 לְהַעֲבִיר מֵאֶחָד לְשֹׁנִי, וְכֵן נִרְאָה דְמִזְכֹּר
 פְּעַם אַחַת "יִדְבְּקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל",
 כְּנִגַּד הַדְּבָקוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּאִפּוֹן
 פְּרָטִי, עִם הַקְּרָקַע שְׁקִשׁוּר עִם נִשְׁמָתוֹ,
 וְאַחֵר כֵּן מִזְכֹּר "יִדְבְּקוּ מִטּוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל", כְּנִגַּד הַדְּבָקוֹת שֶׁל כָּל שְׁבַט
 וְשְׁבַט עִם הַקְּרָקַע, שְׁקִשׁוּר עִם נִשְׁמָת
 כָּל שְׁבַט וְשְׁבַט. וְכֵן הַכְּתוּב "וְלֹא תִסַּב
 נַחְלָה מִמַּטֵּה" ס"ת אַהֲבָה דְדְבָקוֹת
 נְעִשִׂית בְּאַהֲבָה.

מוֹבָא בְּלִק"ת (ברכה צח:) וְהִנֵּה
 פְּרִשְׁת הַנְּשִׂאִים מִפְּרִשׁ בַּתּוֹרָה
 קִרְבָּן שֶׁל כָּל נְשִׂיא וְנְשִׂיא "זֶה
 קִרְבָּן נַחְשׁוֹן" "זֶה קִרְבָּן נִתְנָאֵל"
 וְכו' וּבְכֻלָּם כְּתִיב מָה הָיוּ
 קִרְבָּנוֹתָיו, עִם הַיּוֹת שְׁכָלָם הַקְּרִיבוּ

המשנה האמוראים כל תלמוד שלהם על סודות התורה סדרו אותו. אבני בא לומר טעם מדוע אוירא דארץ ישראל מחכים, הואיל והחזקה נחלה באותו שבט, הינו אותו הטעם שהתורה אמרה לא להעביר נחלה משבט לשבט, ולהחזיק הנחלה באותו שבט, דבארנו כיון שזה חלק מנשמת השבט, זהו הטעם שאוירא דארץ ישראל מחכים, כיון שארץ ישראל היא חלק מהנשמה של ישראל, לכן האויר שלה מחכים. וכן מובא בספרי (דברים יא, ב) "ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה", ארץ שנתנה לדרישה.

מצינו בזהר (תרומה קסח:) שניה ברכת הארץ, וצריך להזכיר בה ברית ותורה, להראות שבאותו טוב נזון ברית ותורה. רואים שהתורה נזונית מארץ ישראל, ומבאר לדברינו דארץ ישראל נותנת את השלמות ליהודי שיוכל לעסק בתורה, וזה נחשב מזון לתורה. וכן מובא ב'תניא' (אגה"ק יד) על הכתוב (דברים יא, ב) ארץ אשר ה' אלהיך דרש אתה תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה". ש"עיני

צריך שיהיה לכל אחד ואחד מכל הסוגים, וכדלעיל.

כתוב (במדבר לב, יט) "כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה". נראה דיש כאן רמז שבני גד ובני ראובן הרגישו קשר רוחני בנשמתם אל קרקע זו שמעבר לירדן, לכן אמרו "כי באה נחלתנו אלינו", שהקרקע באה אליהם, וקוראת להם לבא לגור שם. וכן הכתוב (במדבר לב, לו) "ערי מבצר" בגימטריא תורה, דהם קשרו את עצמם לשרש התורה שלהם בבנית ערי מבצר אלו. וכן מובא ברמב"ן (במדבר לא, כג) שארצות סיחון ועוג, שנתנו לבני גד ובני ראובן, הנה להן דין ארץ ישראל, וקדשת ארץ ישראל. וכן משמע מרש"י (שם כז, יב) שארץ ישראל היא בחינת קיטון וחדר של המלך, ונחלת בני גד וראובן היא בחינת הטרקלין.

מצינו בגמ' (ב"ב קנח:) אוירא דארץ ישראל מחכים, וטעמא מאי אמר אבני הואיל והחזקה נחלה באותו שבט. על פי פשט אין קשר בין האימרא של אבני לאמרה הקודמת, עין שם. ויתכן לפרש על פי הסוד, כמובא בזהר (פנחס רמד:) חכמי

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

שלא ברכו בתורה תחלה. ומבאר לדברינו דאם לא ברכו ברפת התורה זה מראה שלא החשיבו את התורה, וארץ ישראל מיעדת עבור התורה.

מצינו בזהר (כי תצא ערה): **מרגלים** שהוציאו שם רע על הארץ נענשו בגללה ומתו, ולא זכו לה, ואשה קרקע היא כארץ, כמו שהעמידה אסתר קרקע עולם היתה. ומשמע מהזהר שמדמה את האשה לקרקע בארץ ישראל, ומבאר לדברינו דאדם זוכה בזכות אשתו לשלמות רוחנית בכל עניניו, ולהשראת השכינה, כמובא בגמ' (יבמות סב): **כל אדם שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, במערבא אמרי בלא תורה, בלא חומה, רבא בר עולא אמר בלי שלום.** וכן מצינו בגמ' (סוטה יז): **איש ואשה זכו שכינה ביניהם.** וזה בדומה לקרקע בארץ ישראל, שנותנת ליהודי שלמות רוחנית בכל עניניו, והשראת השכינה, כדלעיל, ולכן הזהר מדמה האשה לקרקע שבארץ ישראל דוקא. וכן מובא בספר 'שבטי נחלתך' שהקשר לארץ ישראל הוא בבחינת קשר איש ואשה, ומרמז בגמ' (סוטה מז): **אמר**

ה" מרמז על החכמה שנמצאת בארץ ישראל, כמו שחכמים נקראו עיני העדה, וחכמת הקב"ה שנקראת עיני ה', שורה בארץ ישראל מרשית השנה ועד אחרית שנה, ומתחדשת בכל שנה מחדש כדמבאר שם.

מצינו במדרש (במדב"ר יג, טז) **לפי שהיו זבולן ויששכר שתפים, יששכר היה עוסק בתורה וזבולן היה עוסק בפרקמטיא, והיה טורח זבולן ונותן לתוך פיו של יששכר, ועל זה היה קרבנו "קערת כסף" כנגד הים שהוא עשוי כקערה, שהיה חלק זבולן שנאמר "זבולן לחוף ימים ישכון". "מזרק אחד כסף" כנגד הארץ שהיא עשויה ככדור שהיתה חלק יששכר שנאמר "וירא מנחה כי טוב".** רואים שעקר מנוחת ארץ ישראל נתנה לשבט יששכר שעסקו בתורה, ולזבולן נתנו את נחלת הים הפחות חשובה.

מצינו בגמ' (ב"מ פה): **"על מה אבדה הארץ וגו' ויאמר ה' על עזבם את תורתם אשר נתתי לפניהם",** אמר רב יהודה אמר רב

מפת ארץ ישראל בצורת ראש

על פי שהאדמה של קין התקללה, מדוע זה מחיבו שיהיה נע ונד, ומדוע הכתוב תולה את זה בזה, נראה לבאר כיון שהאדמה לא תוסף לתת את השלמות הרוחנית שנתנה לקין, ממילא נגזר עליו להיות נע ונד.

רבי יוחנן שלשה חינות הן, חן מקום על יושביו חן אשה על בעלה.

כתוב (בראשית ד, יב) "כי תעבד את האדמה לא תסוף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ". לכאורה קשה אף

סוד החשמל ד' חלקים, המהדורה החדשה: הספרים שיפתחו בפניך את שערי תורת הסוד

הספר מקשר פשט רמז דרוש וסוד יחד, ומבאר עניני הפשט ע"פ תורת הסוד. וכן מבאר ענינים עמוקים מתורת הסוד בשפה פשוטה השווה לכל נפש, קטן כגדול. גם אלו שלא זכו עדיין לעסוק בחלק הסוד שבתורה, יוכלו ללמוד בספר.

הספר מעוטר בהסכמותיהם של גדולי ישראל שליט"א. הרה"ג המקובל ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א מעיד בהסכמתו, שהספר נכתב על דרך המקובלת וראוי לעלות על שולחן מלכים. וכן העיד הרה"ג המקובל ר' פישל איזנבאך זצוק"ל שהספר יביא תועלת גם ללומדי הנגלה וגם ללומדי הנסתר להבין הדברים. כמו"כ זכה הספר להסכמות מהראב"ד הרה"ג ר' משה שטרנבוך שליט"א, ומהרה"ג ר' אברהם יצחק אולמאן שליט"א, וכן מהרה"ג המקובל ר' שריה דבליצקי שליט"א, ולהבחל"ח, מהרה"ג המקובל ר' דניאל פריש זצוק"ל, והרה"ג ר' משה הלברשטאם זצוק"ל, ועוד.

דרך הלימוד בספר היא לבאר את הפשט על פי הסוד דרך הדרוש והרמז, ובדרך זו הספר פותח ומבאר מאות מאמרי זוהר וכתבי האריז"ל באופן שכל אחד יבין, וכן הספר עשיר בגימטריאות וברמזים נפלאים היוצאים מפסוקי התורה, בראשי תיבות ובסופי תיבות וכד'.

יסוד הספר מבוסס על דברי הזוהר שהחשמל הוא היסוד, ומבאר את הקשר בין המלאכים ליסוד, ומראה איך כל עניני היסוד בתורה מתקשרים עם המלאכים. כמו עניני מילה, לולב, ציצית, תפילין, נדרים, נזירות, נגעים, סוכה, חלומות ועוד.

כמו"כ מבאר הספר למעלה מ- 2100 פסוקים בתנ"ך ע"פ תורת הסוד, וכן מבאר למעלה מ- 4000 מאמרי חז"ל ע"פ תורת הסוד, וכן מבאר למעלה מ- 600 הלכות בכל חלקי השו"ע, ע"פ תורת הסוד.

במהדורה החדשה הוספנו ניקוד לאורך כל הספר, ומאמרים חדשים, והוספות חדשות לאורך כל הספר, כגון מאמר 'פתח לסיפור הרש"ש', מאמר 'סוד החצי', ועוד, וכן הוספנו מפתח תנ"ך ש"ס מדרשים זוהר וכתבי האר"י מפורט, בו ציטטנו את המקורות כלשונם, כמו"כ ציינו במפתח למעלה מ- 1800 ר"ת וס"ת ודילוגי אותיות מהתנ"ך המתבארים בספר.

